

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS
PATENT- OCH REGISTERSTYRELSEN

PÄÄTÖS

28.05.2015

Jaakko Väisänen
Patenttitoimisto Jaakko Väisänen
Vankarilähte 7
13100 HÄMEENLINNA

Viitteenne: 2014SKA0575TFI

TAVARAMERKIN REKISTERÖINTIHAKEMUKSEN HYLKÄÄMINEN

Hakemusnumero: T201400537
Hakija: SKAALA OY, Kauhava, FI
Tavaramerkki:

cLean

Tavara-/palveluluokat:

Luokka 6: Ikkunat (metalli-); ovet (metalli-); alumiini-ikkunat; metalliset ikkunankarmit; metalliset ikkunansalvat; metalliset ikkunahelat; metalliset ikkunansaranat; metalliset ikkunanpuitteet; ikkunankehykset (metalliset); metalliset ikkunajulkisivut; metalliset ikkunanpidäkkeet; metalliset ikkunatiivisteet; ikkunapuitepullit (metalliset); metalliset ikkunan karmilistat; ikkunan säleluukut (metalliset); metallikanavat ilmanvaihtoputkia varten; metallikanavat ilmanvaihto- ja ilmastointilaitteisiin.

Luokka 9: Valvontaohjelmat [tietokoneohjelmat], erityisesti LVI- tai LVIS-järjestelmien tai ilmanvaihdon valvontaan; tietokoneohjelmat ja mobiilisovellukset ilmanvaihto- tai ilmastointilaitteiden hallintaa tai etähallintaa varten; tietokoneohjelmat ja mobiilisovellukset ilmanvaihto- tai ilmastointilaitteiden käyttötietojen keräämiseksi; ilmanvaihto- tai ilmastointilaitteisiin liittyvät tietokoneohjelmat ja mobiilisovellukset; palvelimet LVI- tai LVIS-järjestelmiä varten; palvelimet ilmanvaihto- tai ilmastointilaitteita varten; ilmanvaihtolaitteiden ohjauslaitteet.

Luokka 11: Valaistus-, lämmitys-, höyrynkehitys-, keitto-, jäähdytys-, kuivatus-, ilmastointi-, vesihuolto- ja saniteettilaitteet; ilmanvaihtolaitteet, erityisesti ikkunoihin integroitavat tai ikkunoiden yhteydessä käytettävät; sähkökäyttöiset ikkunatuulettimet; ikkunaan asennettavat ilmanvaihto- tai ilmastointilaitteet (teollisuuskäyttöön); ikkunaan asennettavat ilmanvaihto- tai ilmastointilaitteet (asuin- ja toimistorakennuksiin ja kotitalouskäyttöön); ilmanvaihtokuvut; ilmanvaihtotuulettimet; ilmanvaihtojärjestelmät; ilmanvaihtopäätelaitteet; poistoimuriyksiköt [ilmanvaihto]; ilmanottolaitteet [ilmanvaihto]; suodattimet ilmanvaihtoon; puhaltimet ilmanvaihtoon; ilmanvaihtokuvut savunpoistoon; ilmanvaihtokuvut höyrynpoistoon; ilmanvaihtokuvut laboratorioihin; lieden ilmanvaihtokuvut; teolliset ilmanvaihtolaitteet; ilmanvaihtolaitteiden tuulettimet; ilmanvaihtolaitteistot ajoneuvoihin; ilmanvaihtosäleiköt, jotka ovat ilmanvaihtomurien osia; sähkökäyttöiset puhaltimet ilmanvaihtoon; moottoroidut tuulettimet ilmanvaihtoon; ilmanvaihtolaitteistot ja -laitteet; lämmitys-, ilmanvaihto- ja ilmastointilaitteistot; huippumurit [ilmanvaihto tai ilmastointi];

Arkadiankatu 6A, 00100 Helsinki | PL 1140, 00101 Helsinki | Puhelin: 029 509 5000 | Telefaksi: 029 509 5328 | Y-tunnus 0244683-1
Arkadiagatan 6A, 00100 Helsingfors | PB 1140, 00101 Helsingfors | Tel. 029 509 5000 | Fax 029 509 5328 | FO-nummer 0244683-1

sähkötuulettimet kotitalouksien ilmanvaihtolaitteistojen osina; ajoneuvojen lämmitys-, ilmanvaihto- ja ilmastointilaitteistot; lämmitys-, ilmanvaihto- ja ilmastointi- ja ilmanpuhdistuslaitteistot (ympäristön); lämmönvaihtimet [paitsi koneiden osina]; lämmönvaihtimet; ilmanvaihto- ja ilmastointilaitteiden lämmönvaihtimet.

Luokka 19: Vinyyliset ikkunat; ikkunat (ei metalliset); muoviset ikkunankarmit; ikkunakarmit (ei metalliset); ikkunapokat (ei metalliset); ikkunasuojat (ei metalliset); ikkunalaudat (ei metalliset); ikkunaluukut (ei metalliset); ilmanvaihtokanavat (ei-metalliset); hormit (ilmanvaihto -), ei-metalliset; ei-metalliset ilmanvaihtokanavat rakennuksiin; ei-metalliset ilmanvaihtokanavamateriaalit rakennuksiin; ei-metalliset, jäykät putket rakennustarkoituksiin; ei-metalliset, siirrettävät rakennukset.

Luokka 37: Ikkunakalvojen asennus; ikkunapinnoitteiden asennus; ikkunankarmien vaihto; ilmastointi- ja ilmanvaihtolaitteistojen asennus; rakentaminen; huolto ja korjaus sekä asennuspalvelut koskien suodattimia, ikkunoita, ovia, tuloilmalaitteita, poistoilmalaitteita, ilmastointilaitteita, ilmanvaihtolaitteita, ilmanvaihtoikkunoita, ilmanvaihto-ovia, LVI -laitteita ja -järjestelmiä, LVIS -laitteita ja järjestelmiä, taloautomaatiota, kiinteistöautomaatiota, tietokone- ja mobiilisovelluksia, sekä palvelimia.

Hakemispäivä:

29.09.2014

Estemerkki/merkit:

Yhteisön tavaramerkki 12483368

clean

Yhteisön tavaramerkki 12484549

clean

PÄÄTÖS:

Patentti- ja rekisterihallitus hylkää hakemuksen.

Perustelut:

Merkkiä koskeva hakemus on sitä jätettäessä kattanut luokassa 37 mm. palvelut huolto ja korjaus; asennuspalvelut, jotka ovat kyseisen luokan luokkaotsikossa esiintyviä pääotsakkeita.

Tavaroiden ja palveluiden luokitukseen sovelletaan Nizzan luokitus sopimuksen (Nizzan sopimus joka koskee tavaroiden ja palvelujen kansainvälistä luokitusta tavaramerkkien rekisteröimistä varten) kulloinkin voimassa olevaa painosta. Nizzan luokitus sopimus koostuu luokkaotsikoista ja näiden selitysosasta sekä aakkosellisesta luettelosta. Yhteisön tuomioistuimen tuomiossa C-307/10 IP-Translator on otettu kantaa luokkaotsikoiden hyväksyttävyyteen osaksi tavara- ja palveluluetteloa. Päätöksessä on todettu, että osa luokkaotsikoiden sisältämistä pääotsakkeista ei ole riittävän selviä ja täsmällisiä, jotta ne voitaisiin hyväksyä tavaramerkin tavara- ja palveluluetteloon. Tämän johdosta on EU-maiden tavaramerkkivirastojen ja sisämarkkinoiden harmonisointiviraston (OHIM) yhteistyönä määritetty ne luokkaotsikoiden pääotsakkeet, jotka eivät sellaisenaan ole hyväksyttävissä tavara- ja palveluluetteloon ilman niiden täsmentämistä. Luokan 37 luokkaotsikon pääotsakkeet huolto ja korjaus; asennuspalvelut on tässä yhteistyönä tehdyssä määrittelyssä katsottu epätasällisiksi. Näiden palveluiden kuvausten ei ole katsottu täyttävän selvyuden ja täsmällisyyden vaatimusta koska ne kertovat ainoastaan, että kyse on huolto-, korjaus- ja asennuspalveluista, mutta eivät tarkemmin mitä huolletaan, korjataan tai

Arkadiankatu 6A, 00100 Helsinki | PL 1140, 00101 Helsinki | Puhelin: 029 509 5000 | Telefaxi: 029 509 5328 | Y-tunnus 0244683-1
Arkadiagatan 6A, 00100 Helsingfors | PB 1140, 00101 Helsingfors | Tel. 029 509 5000 | Fax 029 509 5328 | FO-nummer 0244683-1

asennetaan. Koska huollettavien, korjattavien tai asennettavien tavaroiden ominaisuudet voivat olla hyvin erilaiset, on huolto-, korjaus- ja asennuspalveluja tarjoavilla palveluntarjoajilla keskenään hyvin eritasoiset tekniset valmiudet ja taitotieto. Palvelut voivat näin ollen kuulua hyvin erilaisille markkinasektoreille ja näin ollen palveluiden kuvausten ei ole katsottu olevan riittävän selviä ja täsmällisiä tavaramerkin suoja-alan määrittämiseksi. Patenti- ja rekisterihallituksen (PRH), OHIMin ja muiden EU-maiden virastojen tulkintalinjan mukaisesti palveluja huolto ja korjaus, asennuspalvelut tulee siis täsmentää, jotta ne voitaisiin hyväksyä tavaramerkkihakemuksen tavara- ja palveluluetteloon. Käytäntö on ollut PRH:ssa voimassa 1.1.2014 alkaen.

Edellä lausuttu huomioden on hakijaa pyydetty 15.10.2014 annetulla välipäätöksellä täsmentämään luokkaan 37 sisältyneitä palvelunimikkeitä huolto ja korjaus; asennuspalvelut. Hakija on vastineessaan 10.12.2014 täsmentänyt kyseiset palvelut muotoon huolto ja korjaus sekä asennuspalvelut koskien suodattimia, ikkunoita, ovia, tuloilmalaitteita, poistoilmalaitteita, ilmastointilaitteita, ilmanvaihtolaitteita, ilmanvaihtoikkunoita, ilmanvaihto-ovia, LVI -laitteita ja -järjestelmiä, LVIS -laitteita ja järjestelmiä, taloautomaatiota, kiinteistöautomaatiota, tietokone- ja mobiilisovelluksia, sekä palvelimia.

PRH on 14.1.2015 antamallaan välipäätöksellä ilmoittanut hakijalle, että toimitetussa palveluluettelon täsmennyksessä esiintyvät palvelut huolto ja korjaus sekä asennuspalvelut koskien tietokone- ja mobiilisovelluksia eivät ole tavaramerkkiasetuksen 8 § 2 momentin perusteella hyväksyttävissä palveluluetteloon, koska nämä palvelut luokitellaan luokkaan 42, jota hakemus ei kata.

Hakija on vastineessaan esittänyt useampia vaihtoehtoisia pyyntöjä, joiden mukaan nimike huolto ja korjaus sekä asennuspalvelut koskien tietokone- ja mobiilisovelluksia tulisi hyväksyä luokkaan 37 joko sellaisenaan tai muodossa huolto ja korjaus tietokone- ja mobiilisovelluksia koskien (sikäli kuin luokassa 37); asennuspalvelut tietokone- ja mobiilisovelluksia koskien (sikäli kuin luokassa 37). Vaihtoehtoisesti tulisi tämä nimike hyväksyä luokkaan 42 joko sellaisenaan tai täsmennyksin huolto ja korjaus tietokone- ja mobiilisovelluksia koskien (sikäli kuin luokassa 42); asennuspalvelut tietokone- ja mobiilisovelluksia koskien (sikäli kuin luokassa 42). Hakija on katsonut, että hakemukseen alun perin luokassa 37 sisältyneet nimikkeet huolto ja korjaus; asennuspalvelut kattavat myös palvelut huolto ja korjaus sekä asennuspalvelut koskien tietokone- ja mobiilisovelluksia.

PRH toteaa, että Nizzan sopimuksen tulkintaa koskevien yleisten huomautusten mukaisesti luokkaotsikot ja niiden pääotsakkeet ovat vain yleisilmauksia luokkaan sisältyvistä tavaroista/palveluista. Harkittaessa, mitä tavaroita/palveluita luokkaotsikoiden pääotsakkeiden voidaan katsoa kattavan, tulee niitä sanamerkityksen ohella tulkita Nizzan luokitus sopimuksen yleisten tulkintaperiaatteiden mukaisesti. Palvelut luokitellaan seuraavien periaatteiden mukaisesti:

- Palvelut luokitellaan pääasiassa sen toimialan mukaan, joka on mainittu palveluluokkien otsakkeissa ja niiden selityksissä, tai jos niitä ei ole mainittu, analogisesti muiden niihin verrattavien aakkosellisessa luettelossa esiintyvien palveluiden kanssa.

Ratkaistaessa kuuluuko nimike huolto ja korjaus sekä asennuspalvelut koskien tietokone- ja mobiilisovelluksia luokkaan 37 vai 42 on apuna siis seuraavat seikat:

- Luokan 37 luokkaotsikko rakentaminen; huolto ja korjaus; asennuspalvelut sekä tätä täsmentävä selitysosa, josta alle lainattu asian ratkaisemisen kannalta oleelliset kohdat:
- Luokan 37 selitysosa: Luokkaan 37 kuuluvat pääasiassa (...) sellaisten

henkilöiden tai yritysten palvelut, jotka käsittävät esineiden korjaamisen ja saattamisen alkuperäiseen kuntoon tai niiden kunnossapidon muuttamatta niiden fyysikaalisia tai kemiallisia ominaisuuksia. Tähän luokkaan kuuluvat esimerkiksi (...) huolto- ja ylläpitopalvelut esineiden säilyttämiseksi alkuperäisessä kunnossaan.

- Luokan 42 luokkaotsikko Tieteelliset ja teknologiset palvelut sekä niihin liittyvä tutkimus ja suunnittelu; teolliset analyysi- ja tutkimuspalvelut; tietokonelaitteistojen ja -ohjelmistojen suunnittelu ja kehittäminen sekä tätä täsmentävä selitysosa, josta alle lainattu asian ratkaisemisen kannalta oleelliset kohdat:

- Luokan 42 selitysosa: Luokkaan 42 kuuluvat pääasiassa henkilöiden, joko yksityisesti tai yhteisesti tarjoamat palvelut, jotka liittyvät monitahoisten alojen teoreettisiin ja käytännön näkökohtiin; tällaisia palveluja tarjoavat (...) tietokoneohjelmoijat, jne.

Luokkaotsikoiden ja niiden selitysosien perusteella luokka 37 kattaa mm. sellaisten toimialojen palveluja, jotka liittyvät esineiden fyysiseen korjaamiseen. Luokka 42 puolestaan kattaa mm. sellaisten toimialojen palveluja, jotka liittyvät ohjelmointiin. Koska nimikkeen huolto ja korjaus sekä asennuspalvelut koskien tietokone- ja mobiilisovelluksia voidaan katsoa tarkoittavan lähinnä ohjelmointia, kuuluvat nämä palvelut luokkaan 42. Tukea tulkinnalle löytyy myös aakkosellisesta luettelosta, joka sisältää luokassa 42 mm. seuraavat nimikkeeseen huolto ja korjaus sekä asennuspalvelut koskien tietokone- ja mobiilisovelluksia verrattavat palvelut:

- Lk 42: Tietokoneohjelmistojen asennus [installointi]
- Lk 42: Ohjelmistojen ylläpito
- Lk 42: Ohjelmistojen päivitys

Lisäksi Nizzan luokitus sopimusta hallinnoivan WIPO:n ylläpitämä tavaroiden ja palveluiden tietokanta Madrid Goods & Services Manager sisältää luokassa 42 mm. seuraavat palvelut:

- Lk 42: Computer software repair
- Lk 42: Maintenance of computer software
- Lk 42: Software installation and maintenance

Lisäksi OHIMin ylläpitämä tavaroiden ja palveluiden tietokanta TMClass sisältää luokassa 42 mm. seuraavat palvelut:

- Lk 42 Tietokoneohjelmistojen asennus, kunnossapito, korjaus ja huolto
- Lk 42 Ohjelmistojen asennus, huolto ja korjaus tietoteknisiin laitteisiin

Nimikkeen huolto ja korjaus sekä asennuspalvelut koskien tietokone- ja mobiilisovelluksia on siis katsottava kuuluvan luokkaan 42, eikä luokkaan 37. Nimikettä ei voida tavaramerkkiasetuksen 8 § 2 momentin mukaisesti enää sisällyttää nyt vireillä olevaan hakemukseen, koska hakemus ei ole sen jättämishetkellä kattanut luokkaa 42 tai palveluita huolto ja korjaus sekä asennuspalvelut koskien tietokone- ja mobiilisovelluksia. Luokkaan 37 ei voida myöskään hyväksyä hakijan ehdottamaa muotoilua huolto ja korjaus tietokone- ja mobiilisovelluksia koskien (sikäli kuin luokassa 37); asennuspalvelut tietokone- ja mobiilisovelluksia koskien (sikäli kuin luokassa 37). Koska huolto ja korjaus sekä asennuspalvelut koskien tietokone- ja mobiilisovelluksia eivät kuulu luokkaan 37, ei tämä hakijan ehdottama muotoilu täytä palveluiden määrittelylle asetettuja selvyyden ja täsmällisyyden vaatimuksia. Muotoilu jättäisi epäselväksi, mitä palveluita hakemus luokassa 37 kattaa. Huomioiden edellä mainitut seikat koskien palveluiden luokitusta, ovat myös kolmannet tahot perustellusti voineet luottaa siihen, että nyt vireillä oleva vain luokan 37 kattava hakemus ei kata näitä luokan 42 palveluja. Hakemuksen suoja-alan laajentaminen sen hakemispäivän jälkeen loukkaisi tätä kolmansien osapuolten luottamuksensuojaa. PRH hylkää näin ollen kaikki hakijan pyynnöt, jotka koskevat palveluiden huolto ja korjaus sekä asennuspalvelut koskien tietokone- ja mobiilisovelluksia luokitusta.

PRH on 11.3.2015 antamassaan välipäätöksessä ilmoittanut, että koska hakemuksen ei voida katsoa kattavan luokkaan 42 luokiteltavia palveluita huolto ja korjaus sekä asennuspalvelut koskien tietokone- ja mobiilisovelluksia, ei rekisteröinnin esteitä ole näiden palveluiden osalta tämän hakemuksen puitteissa tutkittu. Hakija on esittänyt, ettei tämä tulkinta perustu tavaramerkkilain tai tavaramerkkiasetuksen oikeaan soveltamiseen. PRH toteaa tältä osin, että tavaramerkkilain 17 §:n mukaisesti hakemuksessa tulee ilmoittaa tavarat ja luokat, jotka merkki käsittää. Tavaramerkkiasetuksen 9 § 4 kohdan mukaisesti rekisteröintihakemuksen tulee sisältää ilmoitus niistä tavaroista tai palveluista, joita varten merkki pyydetään rekisteröitäväksi, sekä siitä luokasta, johon tavara tai palvelu kussakin tapauksessa hakijan mielestä on luokiteltava. Hakija ei ole sisällyttänyt alkuperäisen hakemuksensa palveluluetteloon palveluita huolto ja korjaus sekä asennuspalvelut koskien tietokone- ja mobiilisovelluksia. Edellä lausuttu huomioiden myöskään alkuperäiseen hakemukseen sisällyneet luokan 37 pääotsakkeet huolto ja korjaus, asennuspalvelut eivät kata palveluita huolto ja korjaus sekä asennuspalvelut koskien tietokone- ja mobiilisovelluksia. Mikäli hakija haluaa hakea suojaa myös näille palveluille ja tutkituttaa rekisteröinnin esteet myös näiden palveluiden osalta, tulisi palveluiden osalta tehdä tavaramerkkiasetuksen 8 § 2 momentin mukaisesti uusi tavaramerkin rekisteröintihakemus.

Haettu merkki on ilman erottamiskykyä luokkien 6, 9, 11 ja 19 kattamien tavaroiden sekä luokan 37 kattamien palveluiden osalta. Merkki muodostuu vain hyvin vähäisesti tyylielystä näitä tavaroita ja palveluita kuvailevasta sanasta clean. Englanninkielinen sana clean tarkoittaa puhtautta, siistiyttä ja myös puhdistamista. Sana clean kertoo edellä mainittujen tavaroiden ja palveluiden keskivertokuluttajalle, että sillä markkinoitavat tavarat ja palvelut ovat puhtaita, siistejä tai liittyvät puhdistamiseen (esim. sisäilman puhdistamiseen). Merkin vähäinen tyylielä himmeällä aaltokuviolla tai se, että haetussa merkissä cLean kirjain L on kirjoitettu isolla, ei tee merkistä kokonaisuutena arvioiden erottamiskykyistä. Näillä seikoilla on katsottava olevan niin vähäinen merkitys, ettei niiden perusteella voida katsoa erottamiskyvyttömyydestä sanasta muodostuvan kokonaisuutenakaan arvioiden erottamiskykyistä merkkiä. Merkkiä ei näin ollen tavaroiden ja palveluiden kohderyhmässä mielletä tavaroiden ja palveluiden kaupallista alkuperää ilmaiseksi tunnuksiksi vaan niiden ominaisuuksien kuvaukseksi. Merkki ei siten kykene erottamaan hakemuksen kattamia tavaroita ja palveluita muiden vastaavista tavaroista ja palveluista.

Merkki on sekoitettavissa luokan 9 tavaroiden ilmanvaihto- tai ilmastointilaitteisiin liittyvät tietokoneohjelmat ja mobiilisovellukset osalta samoja ja samankaltaisia tavaroita varten rekisteröityyn yhteisön tavaramerkkiin nro 12483368 cLean (kuviomerkki). Estemerkki kattaa luokassa 9 tavarat tietokoneohjelmistot teollisia suunnittelupalveluita varten. Haetun merkin kattamat tavarat tietokoneohjelmat, jotka liittyvät ilmanvaihto- tai ilmastointilaitteisiin sisältävät myös näiden laitteiden teolliseen suunnitteluun käytettäviä ohjelmia. Näin ollen merkkien kattamat tavarat ovat samoja ja samankaltaisia. Haettu merkki ja estemerkki ovat merkityssisällöltään ja foneettisesti identtiset sekä visuaalisesti samankaltaiset huomioiden erityisesti sen, että molemmissa merkeissä sana clean L-kirjain on kirjoitettu isolla kirjaimella. Merkit ovat kokonaisuutena arvioiden sekoitettavissa toisiinsa.

Merkki on sekoitettavissa luokan 9 tavaroiden ilmanvaihto- tai ilmastointilaitteisiin liittyvät tietokoneohjelmat ja mobiilisovellukset osalta samoja ja samankaltaisia tavaroita varten rekisteröityyn yhteisön tavaramerkkiin nro 12484549 cLean (kuviomerkki). Estemerkki kattaa luokassa 9 tavarat tietokoneohjelmistot teollisia suunnittelupalveluita varten. Haetun merkin kattamat tavarat tietokoneohjelmat, jotka liittyvät

ilmanvaihto- tai ilmastointilaitteisiin sisältävät myös näiden laitteiden teolliseen suunnitteluun käytettäviä ohjelmia. Näin ollen merkkien kattamat tavarat ovat samoja ja samankaltaisia. Haettu merkki ja estemerkki ovat merkityssisällöltään ja foneettisesti identtiset sekä visuaalisesti samankaltaiset huomioiden erityisesti sen, että molemmissa merkeissä sana clean L-kirjain on kirjoitettu isolla kirjaimella. Merkit ovat kokonaisuutena arvioiden sekoitettavissa toisiinsa.

Lainkohdat:

Tavaramerkkilain 13 §, 14 § 1 momentti 9 kohta, 6 § 1 momentti, 17 § ja tavaramerkkiasetuksen 8 § 2 kohta ja 9 § 4 kohta

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

Tavaramerkki- ja mallilinja

Mika Kivi
Yksikönpäällikkö

Turka Vaahtolampi
Lakimies

LIITE

Valitusosoitus

VALITUSOSOITUS (valituslupaa edellyttävät valitusasiat)

Markkinaoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisperusteet

Hallintolainkäyttölain 13 §:n 2 momentin perusteella valituslupa on myönnettävä, jos

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valitusaika

Korkeimmalle hallinto-oikeudelle osoitettu valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuunottamatta.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä voidaan toimittaa korkeimman hallinto-oikeuden kirjaamoon henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, faksilla tai sähköpostilla. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen tuomioistuimen aukioloajan päättymistä. Aukiolo päättyy kello 16.15.

Korkeimman hallinto-oikeuden osoite:

Postiosoite:	Käyntiosoite:
PL 180	Fabianinkatu 15
00131 Helsinki	Helsinki
Faksi	029 564 0382
Sähköposti	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä, joka sisältää myös valituslupahakemuksen, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- valittajan yhteystiedot, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- perusteet, joilla valituslupaa haetaan
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituskirjelmä on valittajan, tämän laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituskirjelmän on laatinut joku muu henkilö, on valituskirjelmässä mainittava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- markkinaoikeuden päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- tiedoksisaantitodistus
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimustensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu markkinaoikeudelle
- asiamiehen valtakirja, jollei asiamies ole asianajaja tai julkinen oikeusavustaja.

Maksut

Muutoksenhakuasian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin laissa tarkemmin säädetään.